

Varsin inhimillinen vaistonvarainen reaktio on tänään monella se, että vaaditaan velalla korruptoidun Kreikan eroa tai erottamista Emusta. Minusta se on huono idea – mutta on siinäkin puolensa.

Jos Kreikka eroaa Emusta, se on sen oma päätös. Rahaliitosta ei nimittäin voi mitään maata erottaa. Federalisteilla oli vuosituhanten vaihteen eurokiireessä niin iso vaihde päällä ja vauhti niin kova, että heille ei ollut tullut mieleen kirjata sopimusteksteihin erottamisen mahdollisuutta. Emun piti olla ikuinen. Vapaaehtoinen ero on tietysti järjestelykysymys, mutta Kreikan tapauksessa eurojen vaihtumisella takaisin kansallisiksi drakmoiksi olisi niin dramaattisia seurauksia, ettei niitä mikään maa voi vapaaehtoisesti haluta.

Jos Kreikka eroaisi Emusta, sen uusi raha devalvoitaisiin suhteessa euroon. Se olisi

virtuaalidevalvaatio; tänäänhän ei ole drakmaa, joka devalvoituisi euroon nähden. Se, että Kreikan palkka- ja hintatasoa alennettaisiin Emu-maihin nähden, olisi käytännössä devalvaatio. Paljonko olisi kuvitteellinen devalvaatioprosentti? Ehkä 40, ehkä 50, ei kuitenkaan 100. Sillä tavalla ei lisättäisi merkittävästi tavaravientiä, sillä Kreikassa ei ole paljon uutta vietävää, mutta tuontihinnat kyllä nousisivat. Se huonontaisi kansan ostovoimaa, ja inflaation kasvu olisi yksi Emusta eroamisen seuraus. Se ei helpottaisi ulkomaisten velkojen maksua, mutta kotimaisia velkoja se kyllä söisi.

Jos euromääräiset talletukset muutettaisiin virtuaalidevalvaatiossa heikentyneellä valuuttakurssilla drakmoiksi, tallettajat hyötyisivät. Ennakolta ei kuitenkaan voi tietää, saisivatko tallettajat sen hyödyn itselleen täysimääräisesti. Pankit joka tapauksessa suljettaisiin rahan vaihtuessa viikoksi tai kahdeksi, ja olisi mahdollista, että sen siirtymäkauden aikana päätettäisiin säästöihin soveltaa jotain muuta valuuttakurssia kuin on virallinen vaihtokurssi devalvoituneen drakman käyttöönoton jälkeen. Siinä pelossa on jo alkanut talletuspako pankeista, ja viidennes pankkitalletuksista on viety suojasatamiin ulkomaille.

Pankit, jotka eivät pitkään aikaan ole saaneet rahaa lainaksi kansainvälisiltä markkinoilta, olisivat ensimmäisiä drakman paluun uhreja. Niiden luottotappiot kasvaisivat, kun asiakkaiden

euromääräisten velkojen reaaliarvo kasvaisi devalvoituneen drakman paluun seurauksena. Se lisäisi kotimarkkinoiden pienyritysten ongelmia. Suomessa vastaavassa tilanteessa pienten ja keskisuurten yritysten konkurssit kolminkertaistuivat.

Mahdollisesti otettaisiin käyttöön valuuttasäännöstely. Argentiina ja Islanti tekivät niin vastaavissa ongelmissa.

Etsittäessä drakmalle uutta kelluvaa vaihtokurssia olosuhteet olisivat pitkään niin epävarmat, että maahan olisi vaikea saada uusia investointeja ja lainarahaa. Jos muille EU:n periferian maille syntyisi paineita tehdä "kreikat", se saattaisi johtaa kilpaileviin devalvaatioihin, ja rajansa täytyy olla devalvaatioillakin köyhien kyykyttämisessä.

Muille euromaille syntyisi suuri ongelma siitä, mitä tehdä niille Kreikan veloille, joilla nämä muut olivat sitä auttaneet sen yrittäessä nousta jaloilleen ulkoa määrätyllä maailman kaikkien aikojen tiukimmalla säästö- ja kieltäytymysohjelmalla tuotetusta mahdottomasta ja toivottomasta tilanteestaan. Euroopan keskuspankiltakin saattaisivat jäädä sen markkinoilta ostamien 40 miljardin joukkovelkakirjojen pääomat saamatta.

Veloista olisi otettava uusjärjestelyyn Kreikan yli 100 miljardin suuruinen Target2-maksusysteemin velka. Jos siitä ei sovita, Kreikka ajautuisi suuriin vaikeuksiin kansainvälisessä rahaliikenteessä.

Ongelmista pienimpiä olisi kaikkien sopimusten (ja myös miljoonien ihmisten työsopimusten), tietokoneohjelmien, kolikkoautomaattien ja hintalappujen muutostyö puhumattakaan rahan vaihtumisen tekniikasta: seteleiden ja kolikkojen tuotannosta, jakelusta ja varastoinnista maan eri osiin.

Olisi suuri yllätys, jos Kreikka eroaisi Emusta tai rahaliitto muuten murenisi. Se olisi EU:n suurille maille suuri maailmanpoliittinen katastrofi. Siksi Angela Merkel ei kuuntele niitä, jotka haluavat erottaa Kreikan Emusta, eikä niitä, jotka haluavat Saksan palaavan omaan markkaan. Jos euro kaatuu, hänelle se merkitsee, että "Eurooppa kaatuu". Hänelle on aivan mahdoton se logiikka, että parempi kauhuton loppu kuin loputon kauhu.

Asiaa voidaan sitten lähestyä toisestakin näkökulmasta. Kun 1990-luvun lopussa monet maat olivat Kreikan kaltaisessa toivottomassa tilanteessa, IMF pakotti apunsa ehtona niitä aloittamaan matokuurin, joka tuotti parin vuoden ajan tuskaa ja epätoivoa. Sen jälkeen Argentiinassa kasvu oli pitkään keskimäärin 8 prosenttia vuodessa. Etelä-Koreassa kasvu oli yhdeksän vuoden ajan keskimääräinen kasvu 6 prosenttia vuodessa ja Indonesiassa 5 prosenttia. Jeltsinin hallinnon tuhoama Venäjä nousi alennustilastaan keskimäärin 7 prosentin vuosikasvuun.

Kaikki nämä maat devalvoivat valuuttansa kasvun käynnistämiseksi. Emussa se ei ole Kreikalle mahdollista, eikä se selviä EU:n opeilla ulos kriisistä. Aina ovat maat kuitenkin kriisinsä selättäneet ja sotienkin jälkeen maansa jälleenrakentaneet, mutta Emu tekee Kreikan tilanteen vakauttamisen erityisen vaikeaksi. Mikään kriisimaa ei liene koskaan ollut kiinni yhtä aikaa niin monessa verkossa kuin Kreikka Emussa.

Vielä ei eletä niitä aikoja, jolloin Kreikka on Emussa mutta maassa käytetään rinnakkaisrahaa siihen malliin kuin Argentiinassa Buenos Airesin maakunnassa otettiin sikäläisessä kriisitilanteessa käyttöön oma paikallinen raha "patacone".